

GCSE

TREOIR DO MHÚINTEOIRÍ
GCSE CCEA

Eolaíocht Teastais Dhúbailte Lámhleabhar Praiticiúil

Aonad 7: Scileanna Praiticiúla

P5: Imscrúdú a Dhéanamh
ar Athraonadh Solais

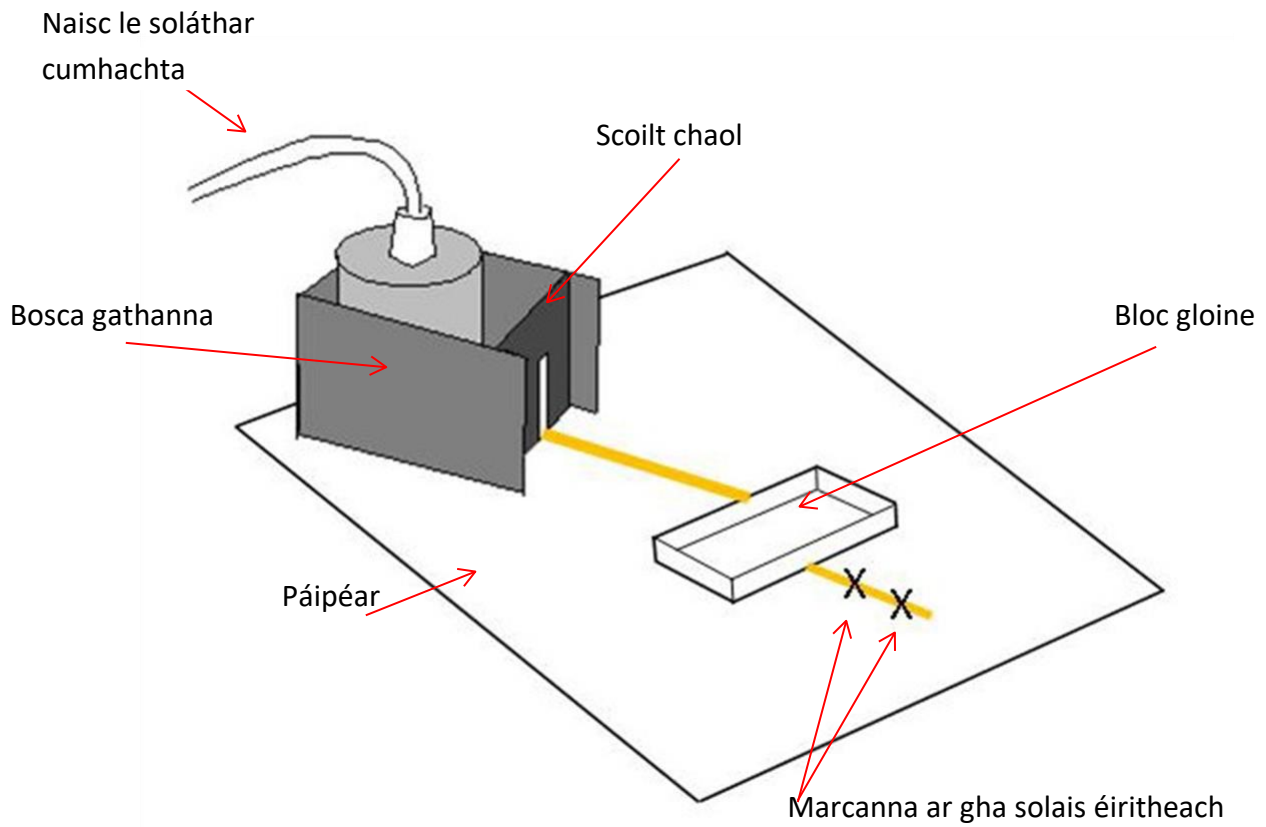
Imscrúdú a Dhéanamh ar Athraonadh Solais

Úsáid a bhaint as rianú gathanna le huillinneacha an ionsaithe agus an athraonta a thomhas nuair a athraontar solas i mbloc gloine, eolas a léiriú go ndéantar uillinneacha an ionsaithe agus an athraonta a thomhas ó líne atá dronuilleach leis an normal agus úsáid a bhaint as na tomhais a tógadh le graf a bhreacadh d'uillinn an ionsaithe in aghaidh uillinn an athraonta lena léiriú go bhfuil gaol eatarthu ach nach bhfuil siad comhréireach.

(Scrúdú Praiticiúil Dualgais P5).

Úsáid a bhaint as rianú gathanna le huillinneacha an ionsaithe agus an athraonta a thomhas nuair a athraontar solas i mbloc gloine.

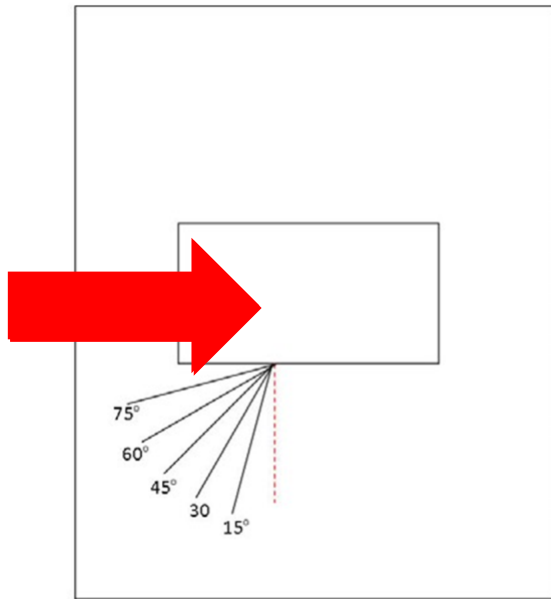
Léaráid den fhearas

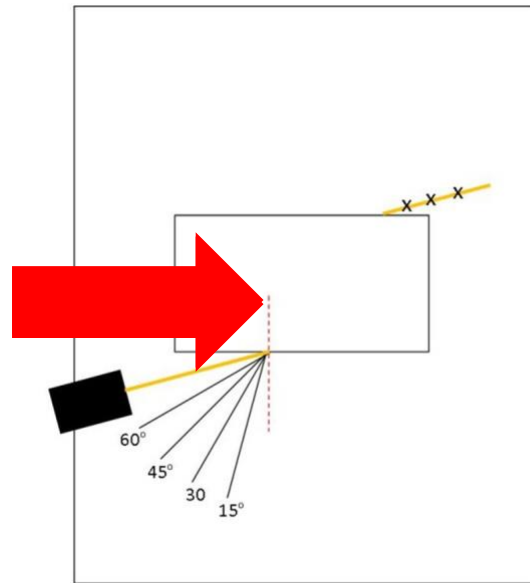
Liosta Fearais

- Soláthar cumhachta
- Bosca gathanna
- Scoilt chaol
- Páipéar A4
- Bloc gloine
- Uillinntomhas

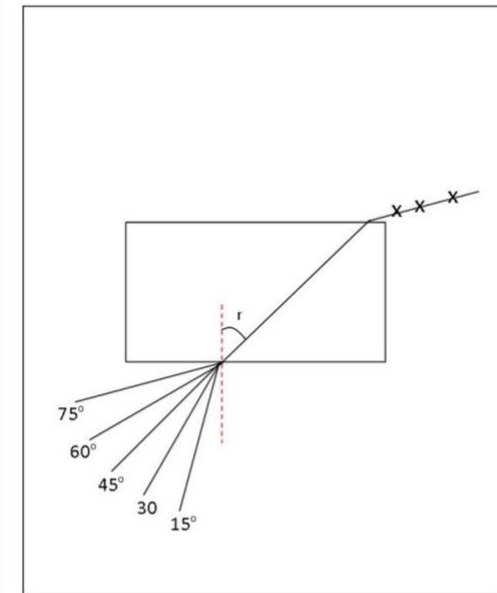
Modh:

- 1) Cuir bloc gloine ar leathán páipéir agus tarraing thart air.
- 2) Tarraing ar normal (líne ag 90° le dromchla an bhloic) agus uillinntomhas in úsáid.
- 3) Tomhais uillinneacha an ionsaithe ón normal seo ag an uillinn seo a leanas 15° , 30° , 45° , 60° agus 75° .

- 4) Naisc an bosca gathanna leis an tSoláthar Cumhachta agus socraigh an voltas ag thart ar 10V.
- 5) Cuir scoilt os comhair gach bolgáin le léas caol solais a tháirgeadh.
- 6) Lonraigh léas solais feadh uillinn an ionsaithe 75° .
- 7) Cuir marc ar an gha solais a éiríonn amach as an bhloc trí Xanna a chur feadh an léis.

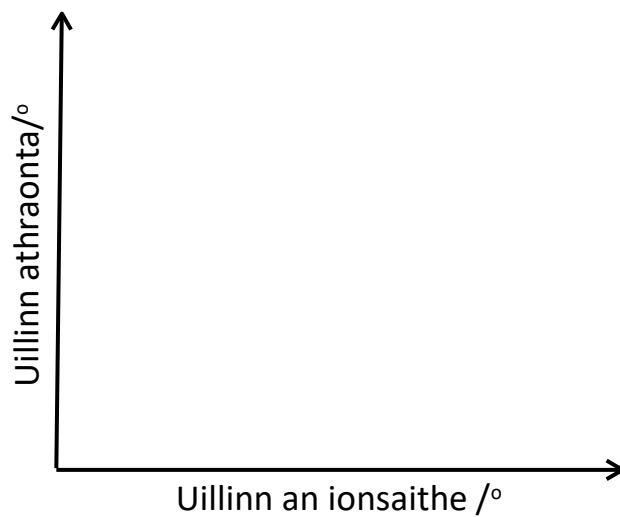

- 8) Múch an soláthar cumhachta.
- 9) Bain an bloc agus, le rialóir in úsáid, tarraing líne le huillinn an ionsaithe a nascadh leis an solas athraonta chomhfhreagrach.
- 10) Tomhais uillinn an athraonta (a) sa bhloc ghloine agus taifead sa tábla torthaí.
- 11) Déan céimeanna 4 – 9 arís d'uillinneacha an ionsaithe eile.

Torthaí

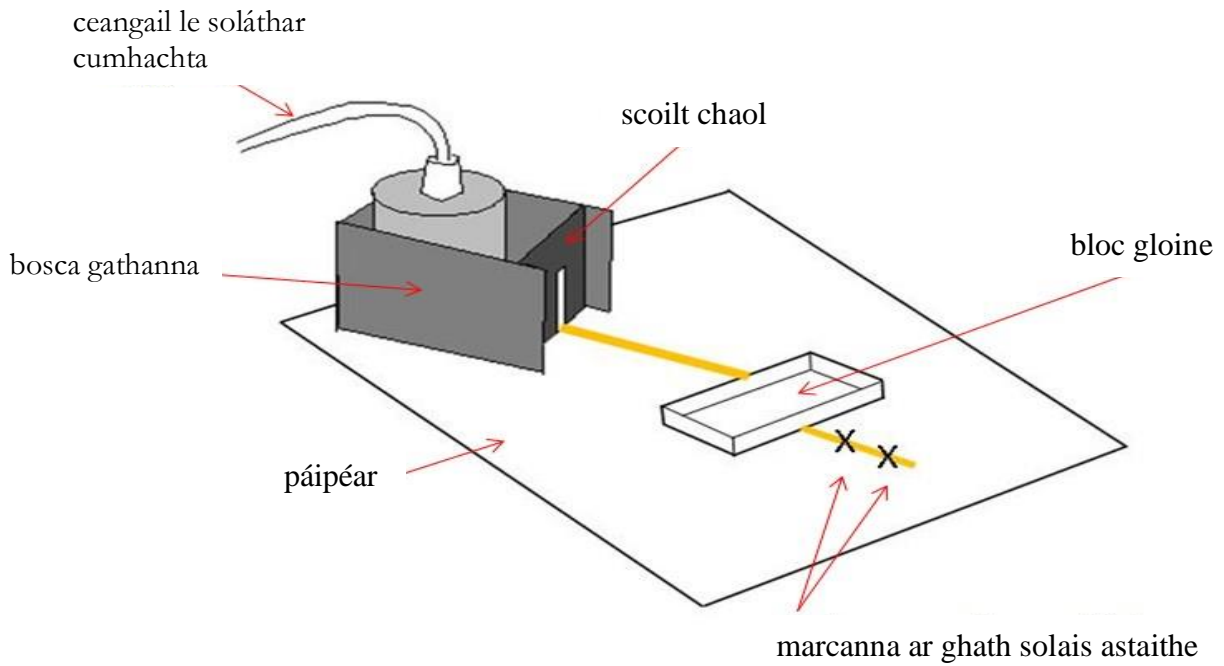
Uillinn an Ionsaithe/°	Uillinn Athraonta/°
15	
30	
45	
60	
75	

Breac graf d'uillinn an ionsaithe (x-ais) in aghaidh uillinn athraonta (y-ais).

Tátaí

Nótaí Teicneora/Múinteora

Fearas an grúpa/dalta

Soláthar cumhachta príomhlíonra DC ~ 12V
ach chan criticiúil

Bosca gathanna ~ bolgán 12V le seoláin
chónaisc feistithe le plugaí 4mm

Scoilt chaol ~ 1mm

Bloc peirspéacs / gloine ~ 10cm x 6.5cm x
1.8cm ach ní criticiúil

Páipéar A4

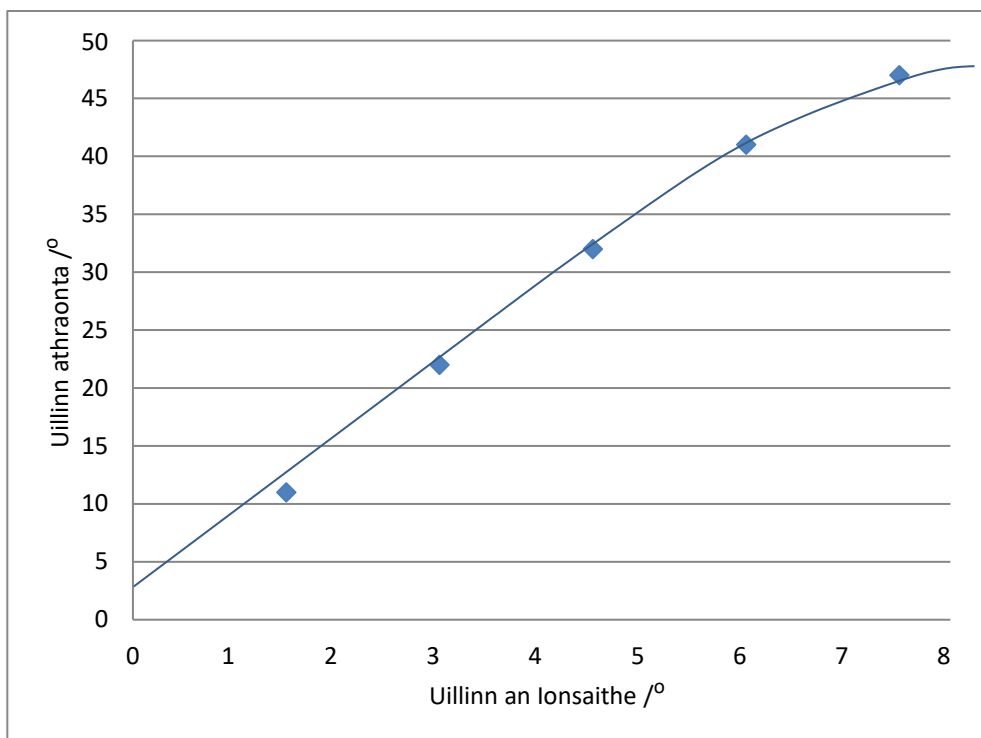
Uillinntomhas le léamh chuig 1°.

Sábháilteacht

Tabhair rabhadh do dhaltáí gur féidir leis an bholgán éirí te, múch nuair nach bhfuil in úsáid.

Torthaí Samplacha

Uillinn an Ionsaithe/ $^{\circ}$	Uillinn Athraonta/ $^{\circ}$
15	11
30	22
45	32
60	41
75	47

Tátal

Léiríonn an graf go bhfuil gaol idir uillinn an ionsaithe agus an uillinn athraonta. Ní dronlíne é an graf, é, mar sin **níl** uillinn an ionsaithe agus an uillinn athraonta **comhréireach**.